

Objektové Modelování

Přednáška 1, LS 2014/2015

Základní informace

- Web předmětu: <https://cw.fel.cvut.cz/wiki/courses/A7B36OMO/start>
- Veškeré informace budou zveřejňovány na webu, některé budeme rozesílat emailem.

Požadavky - zápočet

- Pro získání zápočtu je nutné:
 - Během semestru bude zadáno celkem **6 programovacích úloh**, na zápočet je nutné odevzdat všechny, přičemž **4 včas**.
 - Uspěť v zápočtovém testu, který se bude psát na přednášce **cca v 10. týdnu**.
 - Účast na cvičení je **povinná**.

Požadavky - zkouška

- Zkouška bude **programovací**.
- Na začátku zkoušky se bude psát **krátký test**, kdo ho splní může jít k programovací části.
- K účasti na zkoušce je nutné mít zápočet.

Náplň předmětu

1. Objekty a metody
2. Třídy, instance a atributy
3. Paměť v objektově-orientovaných jazycích
4. Zasílání zpráv, polymorfismus
5. Dědičnost
6. Modularita a zapouzdření

Náplň předmětu

7. Návrhové vzory 1

8. Návrhové vzory 2

9. Ukázky použití návrhových vzorů

10. Zápočtový test

11. GRASP, Dependency injection

12. Imutabilita a funkcionální programování

13. Ukázky funkcionálního programování

Cíl předmětu

- **Objektově-orientovaný přístup dnes drtivě převažuje** ve všech aspektech vývoje softwaru: analýze, návrhu i implementaci.
- Cílem tohoto kurzu je dovést **studenty k solidnímu porozumění základním pojmům objektové teorie a k jejímu použití v praxi.**

Proč OOP

- Cílem OOP je především:
 - **Zjednodušit pochopení modelovaného problému.**
 - **Usnadnit údržbu.**
 - **Usnadnit další rozšiřování programu.**

Svět Objektů

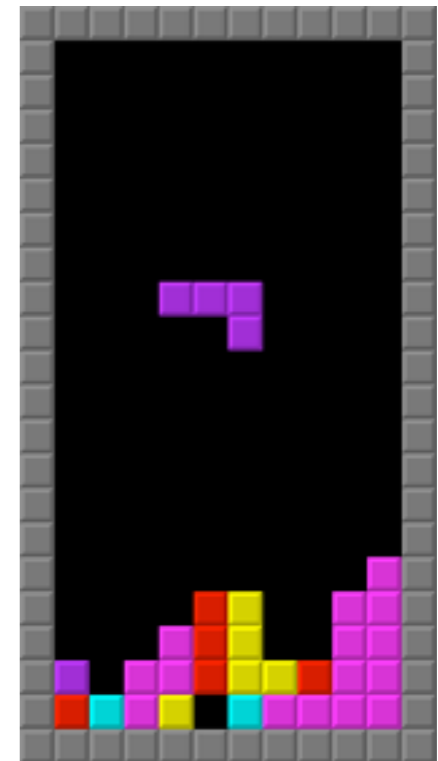
- Objektově Orientované Programování (**OOP**)
 - Vychází z **intuitivního chápání světa**.
 - Základním **konceptem jsou objekty**.
 - Objekty mají určité ***vlastnosti (properties) a schopnosti (capabilities)***.
- Objekty jsou stavební bloky programu.
 - Program je tedy **soubor interagujících objektů**.

Svět Objektů

- Objekty mohou modelovat **reálné věci**
 - auto, hrnek, židle, zeměkoule
- Objekty mohou modelovat **koncepty**
 - schůzka, shromáždění, telefonát
- Objekty mohou modelovat **procesy**
 - hledání cesty bludištěm, seřazení balíčku karet

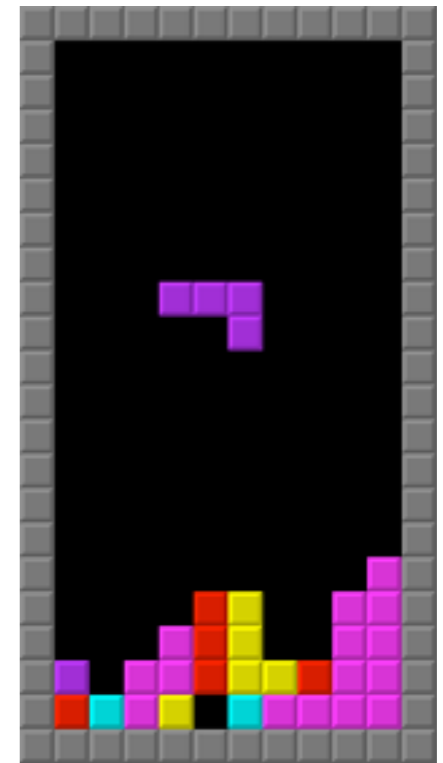
Příklad - Tetris

- Jaké jsou herní objekty?
- Co musí tyto objekty umět vykonat?
- Jaké vlastnosti tyto objekty mají?

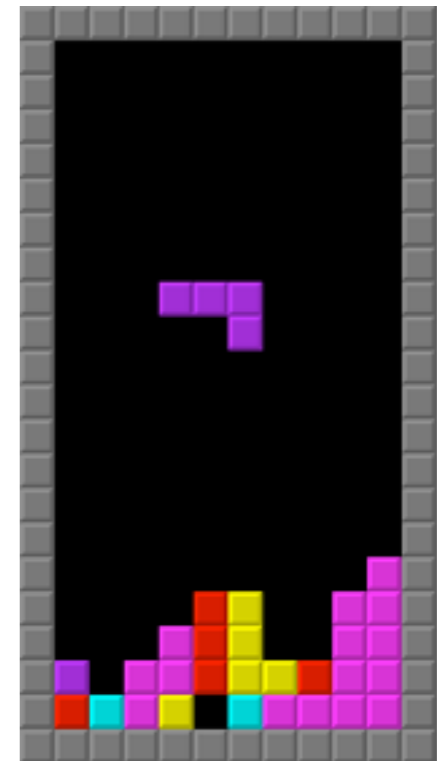
Příklad - Tetris

- Jaké jsou herní objekty?
 - např. dílky a hrací plán
- Co musí tyto objekty umět vykonat?
- Jaké vlastnosti tyto objekty mají?

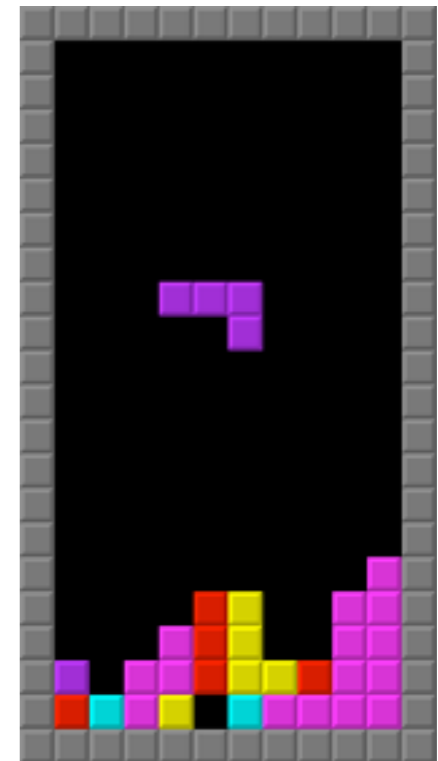
Příklad - Tetris

- Jaké jsou herní objekty?
 - např. dílky a hrací deska
- Co musí tyto objekty umět vykonat?
 - dílek
 - být vytvořen, spadnout, zastavit se, otočit se
 - hrací deska
 - být vytvořena, odstranit řádek, zkontrolovat konec hry
- Jaké vlastnosti tyto objekty mají?

Příklad - Tetris

- Jaké jsou herní objekty?
- Co musí tyto objekty umět vykonat?
- Jaké vlastnosti tyto objekty mají?
 - dílek
 - orientace, pozice, tvar, barva
 - hrací deska
 - velikost, počet řádek

Schopnosti Objektů

- Schopnosti (**metody**) objektů umožňují provádět specifické akce.
- Metoda objektu musí být vyvolána nějakým objektem (včetně objektu na kterém je metoda volána).
- Metody objektů dělíme na:
 - **konstruktory** - inicializují počáteční stav objektu
 - **příkazy** - mění vlastnosti, tudíž stav objektu
 - **dotazy** - poskytují odpověď na základě vlastností, stavu objektu

Příklad

- Popelnice
 - konstruktor: vytvoř popelnici
 - příkazy: přidej odpad, vyprázdni se
 - dotazy: kolik je odpadu v popelnici?, je otevřeno víko?

Vlastnosti Objektů

- Vlastnosti zajišťují **unikátnost objektů**
 - Ovlivňují jakým **způsobem se metody na objektu chovají.**
 - Některé vlastnosti mohou být konstantní, jiné se mohou měnit.
 - Vlastnosti mohou být také objekty.

Vlastnosti Objektů

- Vlastnosti **objektu** dělíme na
 - **atributy** - objekty, které pomáhají *objekt* popsat
 - **komponenty** - objekty, které jsou součástí daného *objektu* (objekt se z nich skládá, např. auto *má* kola)
 - **asociace** - objekty o kterých daný *objekt* ví, ale nejsou jeho součástí (např. auto je v garáži, auto může vědět o garáži)

Stav Objektu

- Stavem *objektu* nazýváme **množinu všech jeho vlastností společně s jejich hodnotami.**
- Stav *objektu* se změní pokud se změní aktuální hodnota(y) některé jeho vlastnosti(í).

Stav Objektu - Příklad

- Mějme *objekt Auto* s následujícími vlastnostmi
 - rok výroby
 - barva
- Co popisuje stav tohoto *objektu*? Může se změnit *barva*? Může se změnit *rok výroby*?

Stav Objektu - Příklad

- Mějme *objekt Auto* s následujícími vlastnostmi
 - rok výroby
 - barva
- Co popisuje stav tohoto *objektu*? Hodnotami atributů rok výroby, barva.
- Může se změnit *barva*? Ano, auto můžeme nechat přebarvit.
- Může se změnit *rok výroby*? Ne, jedná se o konstantní vlastnost.

Třídy a Instance

- Koncept, který jsme zavedli, modeluje každý objekt reálného světa samostatným objektem.
- Jinými slovy, každé auto bychom museli definovat od začátku se všemi vlastnostmi atd.
- Nevýhoda?

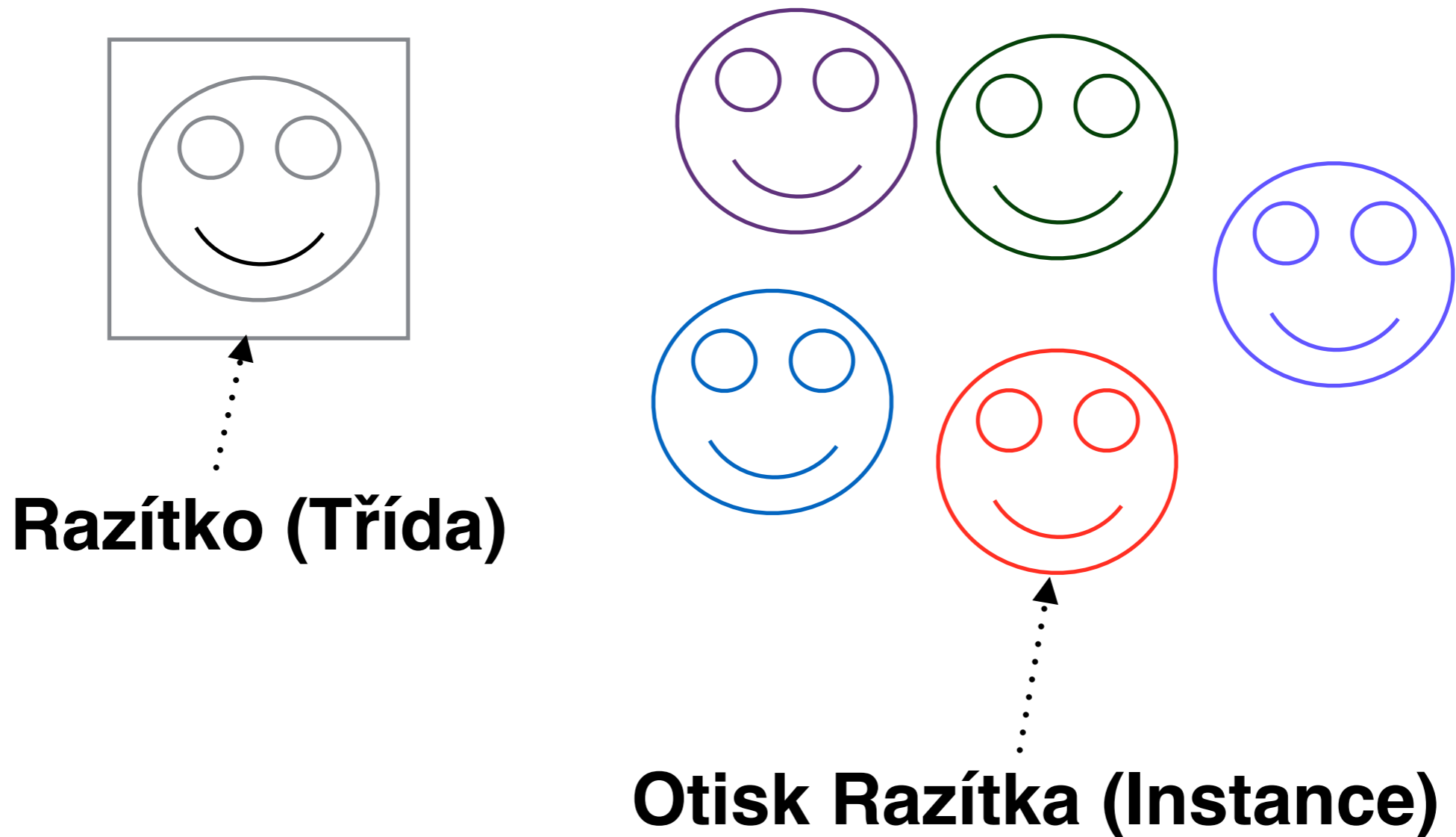
Třídy a Instance

- Nevýhoda?
- Příliš mnoho práce pro programátora objekty specifikovat.
- Velmi nepraktické, objekty mohou mít mnoho společného:
 - Např. auto má víceméně vždy kola, volant, sedadla, barvu, atd...

Třídy a Instance

- Zavedení tříd nám přinese seskupení společných rysů objektů z nich “instancovaných”
 - společné vlastnosti stačí popsat jednou
 - poté můžeme vytvářet instance dle libosti, které budou mít tyto vlastnosti společné

Třídy a Instance

Třída

- Třída je **kategorie objektu**.
- Definuje vlastnosti a schopnosti společné pro určitou množinu objektů.
 - Např. Všechny popelnice mohou otevírat víko, zavírat víko, vysypávat odpad.
- Třída je šablonou pro vytváření instancí objektů.

Třídy

- Třídy implementují schopnosti objektů jako metody
- Metoda je v Java **posloupnost příkazů**.
- *V Java odesílatel (sender) zasílá zprávu příjemci (receiver) pomocí volání jedné z příjemcových metod.*

Třídy

- Třídy implementují vlastnosti objektů jako instanční proměnné.
- Místo v paměti alokované pro daný objekt k ukládání hodnot.

Instance

- Instance třídy jsou samotnými objekty
 - Jsou vytvářeny z tříd.
 - Mohou být složeny z dalších instancí tříd.
 - Všechny instance dané třídy mají stejné atributy, ale u každé z nich mohou mít rozdílné hodnoty.
 - Např. Mějme dvě instance třídy *Auto*. Každá z nich má atribut *barva*. První z nich má hodnotu atributu *barva* červená, druhá *modrá*.